

Mateusz Medyński
Kancelaria Zimmerman i Wspólnicy Sp.K.
/ Anwaltskanzlei Zimmerman i Wspólnicy Sp.K.

Nowe prawo restrukturyzacyjne nowe możliwości dla dłużników i wierzycieli

Neues Umstrukturierungsrecht - neue Möglichkeiten für Schuldner und Gläubiger

NOWE PRAWO UPADŁOŚCIOWE ORAZ NOWE PRAWO RESTRUKTURYZACYJNE OD STYCZNIA 2016 R.

W styczniu 2016 roku wejdą w życie rewolucyjne zmiany w polskim prawie upadłościowym. Pojawi się zupełnie nowa ustawa – prawo restrukturyzacyjne, która opisywać będzie wszystkie formy ratowania firmy, które nie kończą się jej likwidacją. Natomiast upadłość będzie odtąd oznaczała wyłącznie upadłość likwidacyjną, czyli postępowania z udziałem syndyka, mające na celu sprzedaż całego majątku dłużnika i opłacenie z uzyskanych środków jego wierzycieli. W ten sposób wyraźnie oddzieli się firmy, które mają szansę na przetrwanie, ale potrzebują pomocy w oddłużeniu, od firm, których sytuacja jest tak zła, że tylko całkowita likwidacja pozwoli wierzycielom na odzyskanie jakichkolwiek pieniędzy.

CO OZNACZA RESTRUKTURYZACJA?

W zależności od tego, co dłużnik chciałby osiągnąć i w jakim jest stanie, możliwe będzie skorzystanie z jednej z czterech procedur restrukturyzacyjnych, zamiast dotychczasowej upadłości układowej i postępowania naprawczego. Procedury te mogą być zmieniane jedne w drugie, w zależności od potrzeb. Są to (I) postępowanie o zatwierdzenie układu, (II) przyspieszone postępowanie układowe, (III) postępowanie układowe oraz (IV) postępowanie sanacyjne. Wszystkie postępowania łączy jak największy stopień odformalizowania oraz zmniejszony udział sądu, sędziów upadłościowych oraz syndyków. Restrukturyzacja ma być krótsza niż upadłość i więcej do powiedzenia ma mieć sam dłużnik oraz jego wierzyciele, skoro to ostatecznie oni za wszystko zapłacą (bo to ich wierzycielności podlegać będą restrukturyzacji).

Ma zas
calność
wania
nich sw
z pop
właści
rzyciel
restruk
zatwier
przewi

POSTĘPOWANIE O ZATWIERDZENIE UKŁADU

Ma zastosowanie, jeżeli dłużnikowi dopiero grozi niewypłacalność, ale na razie sobie radzi. Sprowadza się do przygotowania propozycji układowych i samodzielnego przekonania do nich swoich wierzycieli. Sąd zatwierdza już gotowe dokumenty z poparciem odpowiedniej liczby wierzycieli. Wystarczy więc właściwie, żeby dłużnik przekonał do swoich pomysłów wierzycieli. Nad wszystkim czuwa wybrany przez dłużnika doradca restrukturyzacyjny, najpierw jako nadzorca układu, a po jego zatwierdzeniu przez sąd, jako nadzorca sądowy. Dla bardzo przewidujących, którym nie grozi nagła egzekucja.

PRZYSPIESZONE POSTĘPOWANIE UKŁADOWE

Jeżeli wierzyciele nie mają pełnego zaufania do wybranego przez dłużnika doradcy restrukturyzacyjnego lub jeżeli trudniej jest ich przekonać do propozycji układowych i potrzebują opieki sądu. Tutaj nadzorcę wyznaczy sąd. Zaletą dla dłużnika jest natychmiastowa ochrona przed prowadzonymi egzekucjami. Jeżeli mamy dobry plan ratowania firmy, ale potrzebujemy oddechu przed komornikami. Zdecydowaną zaletą jest szybkość postępowania – ok. 2-3 miesiące.

POSTĘPOWANIE UKŁADOWE

Podobne do obecnej upadłości układowej. Z jednej strony ochrona dłużnika przed prowadzonymi egzekucjami, z drugiej strony ochrona wierzycieli, aby dłużnik zbyt łatwo nie uciekł im przez spora sądowymi lub prowadzoną egzekucją w upadłość. Zakładany czas trwania 6-10 miesięcy, procedura będzie miała zastosowanie, jeżeli dłużnik nie zatapie się na pozostałe procedury. Dłużnik zachowuje możliwość prowadzenia działalności, ale pod kontrolą nadzorcę sądowego, sądu i wierzycieli.

POSTĘPOWANIE SANACYJNE

Postępowanie sanacyjne jest przeznaczone dla przedsiębiorstw niewypłacalnych, które jednak z pewnych względów warto ratować. Łączy zalety parasola przeciwegzekucyjnego z celem w postaci restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnika. Zakłada odebranie zarządu dłużnikowi i przekazanie go wyznaczonemu przez sąd zarządcy, który będzie miał za zadanie przygotować w porozumieniu z dłużnikiem plan restrukturyzacyjny. W procesie tym aktywnie mogą uczestniczyć wszyscy wierzyciele. Ten proces jest korzystny, jeżeli np. przedsiębiorstwo dłużnika jest więcej warte w ruchu, niż sprzedawane po kawałku, ale potrzebuje naprawy, np. poprzez pozbycie się nierentownych kontraktów. To od umiejętności doradcy restrukturyzacyjnego zależeć będzie szybkość i skutek postępowania, zatem i dłużnikowi i wierzycielom powinno zależeć na wybraniu najlepszego doradcy.

NOWA DEFINICJA NIETYPLACALNOŚCI

Co zaś się zmieni w upadłości? Po pierwsze, nowa definicja niewypłacalności. Zmieni się zatem to, kto i kiedy ma obowiązek złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego. Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, przy czym domniemywa się, że oznacza to opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych ponad trzy miesiące, a nie jak w praktyce teraz dwie niezapłacone faktury. Zatem trudniej będzie stać się niewypłacalnym.

PRZYGOTOWANA LIKWIDACJA, CZYLI PRE-PACKAGED BANKRUPTCY

Nowością w polskim prawie będzie instytucja przygotowanej likwidacji. Jest to odwzorowanie świetnie działającej w USA i Wielkiej Brytanii instytucji pre-packaged bankruptcy (zastosowano m.in. do Lehman Brothers i General Motors). Zasadniczo, dłużnik upada i w jego miejsce wchodzi nabywca przedsiębiorstwa. Cena nabycia wynika z wyceny przedsiębiorstwa, zaś firma

nie przerywa pracy na czas postępowania. Można działać dalej, nie trzeba potem wydawać ogromnych pieniędzy na ponowny rozruch przedsiębiorstwa.

NAJPIERW RESTRUKTURYZACJA, POTEM UPADŁOŚĆ

Prawo restrukturyzacyjne, realizując zasadę pierwszeństwa restrukturyzacji przed likwidacją, wskazuje, iż w przypadku zgłoszenia wniosku restrukturyzacyjnego i wniosku o ogłoszenie upadłości, sąd w pierwszej kolejności rozpozna wniosek restrukturyzacyjny. Najpierw zatem powinno się dać szansę dłużnikowi (ale także jego wierzycielom), aby uratować firmę. Prawo upadłościowe zmieni się w Polsce diametralnie. Mamy już świetnie działającą upadłość konsumencką, pora na wydajniejsze procedury oddłużania przedsiębiorstw, gdzie dłużnik i wierzyciele będą mieli więcej do powiedzenia, gdzie procedury będą trwały tygodnie, a nie lata, i gdzie nadrzędnym celem będzie ratowanie firmy dłużnika, bo to najbardziej opłaca się także jego wierzycielom oraz Państwu.

NEUES KONKURSRECHT UND NEUES**UMSTRUKTURIERUNGSRECHT AB JANUAR 2016**

Im Januar 2016 kommt es zu umwälzenden Veränderungen im polnischen Insolvenzrecht. Es wird ein völlig neues Umstrukturierungsgesetz in Kraft treten, das alle Formen der Unternehmensrettung definiert, die nicht mit der Abwicklung des Unternehmens enden. Als Konkurs gilt fortan ausschließlich die Konkursliquidation, das heißt ein Verfahren unter Beteiligung eines Konkursverwalters mit dem Ziel, das gesamte Vermögen des Schuldners zu veräußern und seine Gläubiger aus den erzielten Einnahmen zu befriedigen. Auf diese Weise werden Firmen, die Überlebenschancen haben, aber Hilfe bei ihrer Entschuldung benötigen, klar von Unternehmen getrennt, deren Situation so schlecht ist, dass die Gläubiger nur durch eine vollständige Liquidation darauf hoffen können, überhaupt Geld wiederzusehen.

WAS BEDEUTET UMSTRUKTURIERUNG?

Abhängig davon, was der Schuldner zu erreichen beabsichtigt und in welchem Zustand er sich befindet, kann er eines von vier Umstrukturierungsverfahren durchlaufen und muss nicht, wie bisher, zwischen Vergleichskonkurs und Sanierungsverfahren wählen. Diese Verfahren können sich, je nach Notwendigkeit, gegenseitig ablösen. Zur Auswahl stehen: (i) Verfahren über die Vergleichsfeststellung, (ii) beschleunigtes Vergleichsverfahren, (iii) Vergleichsverfahren und (iv) Sanierungsverfahren. Gemein ist allen diesen Verfahren ein größtmöglicher Grad der Informalisierung und die eingeschränkte Beteiligung von Gerichten, Insolvenzrichtern und Konkursverwaltern. Die Umstrukturierung soll in kürzerer Zeit als ein Konkurs über die Bühne gehen. Sowohl der Schuldner selbst als auch seine Gläubiger sollen mehr zu sagen haben, weil sie es sind, die letztendlich für alles bezahlen (da es ihre Forderungen sind, die umstrukturiert werden).

VERFAHREN ÜBER DIE VERGLEICHSFESTSTELLUNG

Dieses Verfahren findet Anwendung, wenn der Schuldner Gefahr läuft, insolvent zu gehen, er dies aber momentan noch vermeiden kann. Das Verfahren beschränkt sich auf die Vorbereitung von Vergleichsvorschlägen durch den Schuldner und darauf, die Gläubiger eigenständig von ihnen zu überzeugen. Das Gericht genehmigt dann die bereits fertigen Dokumente mit Zustimmung einer entsprechenden Anzahl von Gläubigern. Es ist demnach im Grunde ausreichend, dass der Schuldner seine Gläubiger von seinen Vorschlägen überzeugt. Über allem wacht der vom Schuldner gewählte Umstrukturierungsberater, der zunächst den Vergleich beaufsichtigt und nach seiner Feststellung durch das Gericht die Aufsicht in dessen Auftrag ausübt. Geeignet ist diese Verfahrensart für Vorausschauende, denen keine plötzliche Vollstreckung droht.

BESCHLEUNIGTES VERGLEICHsverFAHREN

Dieses kommt zur Anwendung, wenn die Gläubiger kein volles Vertrauen in einen vom Schuldner gewählten Umstrukturierungsberater haben oder wenn es schwieriger ist, sie von den Vergleichsvorschlägen zu überzeugen und ein Gericht hinzugezogen werden muss. Hier wird die für die Aufsicht zuständige Person vom Gericht festgelegt. Vorteilhaft für den Schuldner ist der sofortige Schutz vor Vollstreckungen. Sinnvoll ist diese Verfahrensart, wenn wir einen guten Plan zur Rettung des Unternehmens haben, aber Luft zum Atmen benötigen und uns Gerichtsvollzieher vom Leibe halten müssen. Ein entscheidender Vorteil ist die Schnelligkeit des Verfahrens, das etwa 2-3 Monate dauert.

VERGLEICHsverFAHREN

Dieses ähnelt dem derzeitigen Vergleichskonkurs. Einerseits bietet es dem Schuldner Schutz vor laufenden Vollstreckungen, andererseits schützt es auch die Gläubiger, weil der Schuldner nicht einfach gerichtliche Auseinandersetzungen oder eine Insolvenzvollstreckung vermeiden kann. Vorgesehen ist ein Dauer von 6-10 Monaten. Das Verfahren findet Anwendung, wenn der Schuldner keines der anderen Verfahren beschreiten kann. Der Schuldner kann seine gewerbliche Tätigkeit fortführen, jedoch unter Kontrolle eines gerichtlich bestellten Sanierungsverwalters, des Gerichts und der Gläubiger.

SANIERUNGSVERFAHREN

Das Sanierungsverfahren ist für insolvente Unternehmen vorgesehen, die aus bestimmten Gründen wert sind, vor dem Konkurs bewahrt zu werden. Es verbindet die Vorteile eines Vollstreckungsschutzes mit dem Ziel der Umstrukturierung des Schuldnerunternehmens. Es sieht vor, dem Schuldner die Geschäftsführung zu entziehen und diese einem gerichtlich bestellten Sanierungsverwalter zu übertragen, der die Aufgabe hat, gemeinsam mit dem Schuldner einen Umstrukturierungsplan zu erarbeiten. An diesem Verfahren können alle Gläubiger aktiv beteiligt sein. Dieses Verfahren ist beispielsweise dann von Vorteil,

wenn das Schuldnerunternehmen bei laufendem Betrieb mehr wert ist als bei einer stückweisen Veräußerung, es aber einer Sanierung, z.B. durch das Abstoßen unprofitabler Verträge, bedarf. Geschwindigkeit und Ergebnis des Verfahrens hängen von den Fähigkeiten des Umstrukturierungsberaters ab. Deshalb sollten sowohl Schuldner als auch Gläubiger an einer Wahl des bestmöglichen Beraters interessiert sein.

NEUE DEFINITION DER INSOLVENZ

Was ändert sich dagegen beim Konkurs? Zum einen gibt es eine neue Definition der Insolvenz. Es ändern sich die Vorschriften, wer wann dazu verpflichtet ist, einen Konkursantrag, d.h. den Antrag auf Eröffnung des Insolvenzverfahrens oder auf Einleitung des Umstrukturierungsverfahrens, zu stellen. Ein Schuldner ist insolvent, wenn er die Fähigkeit verloren hat, seinen laufenden finanziellen Verpflichtungen nachzukommen, wobei davon ausgegangen wird, dass dies durch einen Verzug bei der Begleichung von Forderungen über einen Zeitraum von mehr als drei Monaten und nicht wie in der heutigen Praxis bei zwei unbezahlten Rechnungen gegeben ist. Es wird folglich schwieriger sein, insolvent zu werden.

VORBEREITETE LIQUIDATION ODER PREPACKAGED BANKRUPTCY

Eine Neuheit im polnischen Recht wird die Institution der vorbereiteten Liquidation sein. Diese Regelung lehnt sich an die in den USA und Großbritannien problemlos funktionierende Institution der prepackaged bankruptcy an (die u.a. bei Lehman Brothers und General Motors Anwendung fand). Grundsätzlich geht der Schuldner hierbei Konkurs und an seine Stelle tritt der Käufer des Unternehmens. Der Kaufpreis ergibt sich aus der Bewertung des Unternehmens, der Geschäftsbetrieb wird für die Dauer des Verfahrens jedoch nicht unterbrochen. Der Unternehmensbetrieb kann weitergehen und es müssen danach keine gewaltigen Geldbeträge für einen Neustart aufgewandt werden.

ERST UMSTRUKTURIERUNG, DANACH KONKURS

Das Umstrukturierungsrecht verwirklicht den Grundsatz, dass die Umstrukturierung Vorrang vor der Liquidation hat. Deshalb wird das Gericht bei Stellung eines Umstrukturierungsantrags und eines Konkursantrags vorrangig den Umstrukturierungsantrag prüfen. Dem Schuldner (aber auch seinen Gläubigern) ist folglich zunächst die Chance zu geben, das Unternehmen zu retten.

Das Insolvenzrecht wird sich in Polen vollkommen ändern. Wir haben bereits die ausgesprochen gut funktionierende Privatinsolvenz. Nur ist es Zeit für effizientere Verfahren zur Entschuldung von Unternehmen, bei denen der Schuldner und die Gläubiger mehr zu sagen haben, die Verfahren Wochen anstatt Jahre in Anspruch nehmen und vorrangiges Ziel die Rettung des Schuldnerunternehmens ist, weil sich dies auch für die Gläubiger und den Staat am meisten lohnt.